УРЕДНИШТВО
Краља Михаилова бр. 19
ТЕЛЕФОН 390
ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА:
за ширину 1 см. и 1 ступца 0·15 дин.
Већи огласи по погодби
Неплаћена писма не примају се
ЈЕДАН БРОЈ 10 ПД.

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
СЕМ ПОНЕДЕОНИКА
И ДАНА ПО ПРАЗНИКУ
СТАЈЕ ЗА СРБИЈУ:
ЦРНУ ГОРУ И БУГАРСКУ
ЗА ГОДИНУ ДИН. 24.
ЗА АУСТРО-УЈАРСКУ
КРУНА 30
ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ
ФР. 30.
Рукописи се не враћају
ЈЕДАН БРОЈ 10 ПД.

БРОЈ 139. | БЕОГРАД, СУБОТА, 28. ЈУНА 1914. ГОД. | ГОДИНА XXIV.

Србија — Босна — Аустрија.

2. „Велико-српска пропаганда“.

Један берлински лист, који иначе не одобрава слепо аустријску политику, која доводи у опасност мир Европе, донео је прву своју вест о сарајевском атентату под натписом: „Велико-српско крваво дело!“ Та парола, која је дата из Берлина, прихваћена је од гомиле аустријских листова и тако се до данас непрестано борба води на две стране: против Срба у Сарајеву води је аустријска власт, против нас Срба, против државе Србије, води је аустријска штампа. Обе су борбе једнаке; слика оне у Сарајеву савршено је једнака слици новинарске кампање против Србије.

Првог дана, одмах пошто се глупава и страшно неспособна полиција сарајевска мало прибрала, поручила је она из Сарајева, а многи су из аустријски листови пронели кроз Европу, да: „сви конци завере воде у Београд“. Од тога доба атентатори, бајаги, казују све више појединости, које треба да докажу ову аустријску паролу, да је Србија крива за атентат. Некима се овде код нас чини, да ове вести, што их полиција шаље из Сарајева, показују само њену глупост. Међутим у ствари то саопштавање, час овако час онако, није ништа друго но питање и удешавање како ће се добити најбоља формула за доказ онога што треба аустријској политици. Једном читате нешто паметно: како су оба атентатора изјавили да су се решили на убиство Франца Фердинанда зато, што су тиме мислили да одбране Србију од аустријске нападне политике, којој је носилац био престолонаследник. Заиста, не два него две хиљаде босанских екзалтираних младића могу доћи на ту одлуку. Они претпостављају — са више или мање оправдања — да је идеја аустријског престолонаследника била у томе да уништи слободну Србију и да је претвори у нову Босну, коју ће експлоатисати фратри и куфераши, ону Србију о којој они мисле да је позвана да ослободи Босну. На супрот тој идеји, код њих се рађа њихова: да Србију треба спасти, и ова их доводи до извршења убиства у коме они виде спас. Ствар сасвим проста и природнија, много више но Лукенијева, који убија царицу Јелисавету и Казериова који убија Сади-Карно, да би само тријумфовала њихова идеја о анархизму.

Али то није оно што треба аустријској политици. На против, њој је потребно да покаже да у целој Босни и Херцеговини нема Србина коме се може зачети у глави таква идеја, но да — ако је то већ Србин из Босне — у његову главу мора да се улије та идеја само у Београду. О Прибићевићима зна после „велеиздајничке“ афере и западна Европа, дакле треба да атентатори признаду, да им је ту идеју улио у главу онај један од Прибићевића, који је мајор у српској војсци. Мало је тупаво, што бомба мора баш бити из „арсенала у Крагујевцу“ као и у цетињској афери, али и ту сарајевска влада мисли, да треба нешто да измисли што ће и Европа разумети, Европа, која је већ постала опрезна према аустријским лажима и клеветама против Србије. Али је то више срочено ради аустријских ћалова у Бечу и Пешти, да их што више раздражи, да се и тамо приреде демонстрације против Срба.

Је ли потребно бранити се од оваквих клевета и потварања? Није. Можда је било потребно пре десет-петнаест година, данас није. Данас западно-европска штампа не само не прима више за готово бечке и пештанске лажи и клевете против Србије, него их шта више и сама разголићује и доказује. Зашто бисмо се ми онда око тога трудили, кад Европи није потребно доказивати а Аустријанцима се не може то никад доказати, да Србија нема никаква посла са атентатом. Пустимо их нека и даље клеветају, кад знамо да те њихове клевете нико више у Европи не верује.

*

Заиста, европски новинари, који знају да њихови паметни читаоци умеју разликовати глорификовање атентата од његовог разумевања, не боје се да покажу да они тај атентат разумеју и да баш то разумевање брани Србију од аустријских клевета. Данас европско јавно мњење разуме аустријску политику према Српству, па зато разуме и атентате раздраживих, гоњених и намучених личности из српског народа, без учешћа нас у Србији. Нарочито „велеиздајничка“ парница у Загребу и српске публикације поводом анексије Босне и Херцеговине отвориле су очи Европи, те сад потпуно познаје истину. Европа је знала и пређе, да је Аустрија, истерана из немачког савеза и из Италије, окренула свој поход на југ, против Срба, али се Европа дуго варала, мислећи да тај поход није пљачкашки него да Аустрија продирући својом влашћу на југ уноси у завојеване крајеве културу и благостање. Босански варак, којим су Аустријанци вараклисали Босну и Херцеговину, дуго је изгледало европским новинарима, који су довођени у Сарајево и чашћени, као чисто и право злато. Имајући за вође баш оне, који су дошли у Босну и Херцеговину, да душмански експлоатишу сиромашни српски народ, они нису видели да добри друмови, железнице и друге у очи упадљиве установе нису тамо створене да подигну народ у Босни и Херцеговини, но да послуже као сигурно средство за што бољу експлоатацију тога народа. Нама, Србима, скоро нико није веровао кад смо им казивали у чему је суштина аустријске управе у Босни и Херцеговини. Тек кад су видели за какве тричарије иду аустријски Срби у казамате и носе тешко гвожђе, тек кад су у Загребу видели шта се све у Аустрији проглашује за „велеиздају,“ онда су им се отворише очи. Онда су они видели, да аустријска управа у Хрватској, Босни и Херцеговини са економског и националног гледишта није ништа боља од турске, ако још и гора није. Књига професора Цвијића о аустријској управи у Босни и Херцеговини, издата поводом анексије, написана тако објективно, хладно и убедљиво, савршено је разбила дотадашње европске заблуде односно аустријске политике према Српству, јер им је доказала, да Аустрија не носи на југ културу него немачко-мађарску експлоатацију у економном а анти српски рат у погледу националном. Држање аустријске владе и аустријске штампе према Србији за време савезно-балканског рата против Турске, њено језуитско поступање у распри српско-бугарској и румунско-бугарској, најзад су доказали Европи да је чиста лаж како Аустрија жели: „Балкан Балканцима“ него да она не бира ни начин ни средства да експлоатише Балкан за Немце и Мађаре.

Зато нама не може бити чудо што европска штампа, осим мало скандалозних изузетака, не крије да она потпуно разуме атентат и ако га не одобрава. Јер кад она увиђа две ствари: прво да је аустријска политика према Србима експлоататорска, отимачка и разбојничка и друго, да она ради успеха те политике употребљује и најгора средства, онда мора разумети и трећу ствар: да и међу Србима мора бити и таквих личности, које ће уобразити да је убиство престолонаследника аустријског спас за српски народ у Босни и Херцеговини, и да се и грозна дела могу извршити ради спаса једног народа. У Европи се зна да се и хотентоти дижу да бране своју слободу, а како не би Босанци и Херцеговци. Хотентоти и хереро-црнци немају ни појма о каквој својој прошлости и народности, па је ипак њихова борба за слободу разумљива. Бошњаци и Херцеговци имају своју славну прошлост, осећање народности је потпуно кристалисано, па онда како би могло бити да они мирно трпе све што их сналази од аустријске експлоатације? Зар су они кроз векове остали Срби зато да сад буду бесвесна подлога за аустријску чизму? Не би било чудо, да се баш и у Краљевини Србији нађу такви људи а толи у Босни и Харцеговини. У скорашњој историји, у ослобођењу и уједињењу Италије, где је Аустрија такође била угњетач и убица, босански атентатори налазе своје претходнике и учитеље, и зато им нису потребни ни Прибићевићева упутства ни бомбе из „арсенала у Крагујевцу“. Они су, можемо рећи, национални фанатици, који су изгубили правац у тачној оцени средстава и који не презају од начина, каквих се питоми људи грозе, али свакојако нису бесвесне индивидуе, које је требало научити атентату у Београду, као што сарајевска полиција учи руљу сарајевску, да смрт Франца Фердинанда свети пљачкањем и убијањем невиних становника Сарајева и других босанских, херцеговачких и хрватских вароши.

Једном речи сарајевски атентатори су довољно интелигентни да копирају Италијане а да за то не траже учитеље у Београду. Кад то сама Европа увиђа, оставимо Аустријанце да нас клеветају, ако им је то једна утеха. Србији не требају атентати, али Србија не може задржати ни свога, а толи туђег поданика, да на свој фанатички начин води националну политику, иако је тај начин бескористан и за осуду. Иначе би стотине Босанаца и Херцеговаца морале ићи у пратњи српског полицајца — а то не може да буде. А пошто Србија не може ни прогањати Босанце и Херцеговце који долазе и одлазе из Србије, то се босанска влада мора трудити да има много паметније власти но оне, што су дејствовале на дан атентата.

В.

Сарајевски атак руље.

(Писмо „Трговинском Гласнику“).

Сарајево, 21. јуна.

Погибија аустријског наследника престола и његове супруге у Сарајеву имала је одмах продужење у погибији српскога иметка, рада и напретка у овом главном граду наше Босне. Ко је извршио атентат на живот наследничког пара то вам је већ познато, а неће вам бити незнано и ко је атаковао на српски дом, српски рад и хлеб. Па ипак о овом другом питању морамо казати још коју реч. Али не знајући поуздано хоће ли вам стићи ово писмо из поробљена и крвава Сарајева, где је обустављен сваки приватни, поштански и телеграфски саобраћај ограничићемо се за сада само на констатовању неких чињеница. —

Није прошло било ни пуних седам часова од атентата а већ су започеле овде уличне демонстрације. Полиција сарајевска, на коју се троше невероватно велике суме, била је, вели, тиме изненађена. Њу је улични олош преухитрио. У истинитост те исповести њене овде слабо ко верује. Додуше постоји опште уверење да оно што је чинила сарајевска полиција у моменту атентата чини вероватном помисао да је њу могло *свашта* изненадити и да њу може *сваки* предухитрити. Без сумње би и полицији у тропским афричким пределима пало на ум да одмах обустави параде и свечаности чим је учињен први атентат са бомбом. Али је босанска полиција сасвим

спокојно продужила извођење осталих тачака у програму светковине, те је ускоро довела ствар до страшне катастрофе. Невероватно, али је факат да чак ни *бомба* није могла опоменути сарајевску полицију на већу предострожност. Ето тај факат донекле оправдава нашу полицију и што је улична руља могла и у целини и у детаљима изводити други један програм, који је ипак спремљен ван њене средине, и који јој је дат само на надлежни поступак.

Дакле још на дан атентата у вече отпочео је улични олош напад на српска имања, куће, радње. Кад је деловођ велике гостионичарске радње „Европа“ позвао у помоћ власт узвикнувши: „Узмите нас у заштиту“ — из полиције је одговорено с пуно јеткости: „Штитите се сами.“ То је било довољно, да се одмах увиди с које стране ветар дува. Али оно што је било у недељу у вече беше само увод у сутрашње догађаје. У понедељник је имао да се изврши главни напад и он је заиста и извршен. У раздобљу од десет и по часова пре па до два и по сахата по подне бес је тријумфовао у нашем Сарајеву. За то су време уништене све српске радње у Сарајеву: дућани су остали празни, стелажи су поломљени, извучени, спаљени, врата и прозори изваљивани, зграде рушене; једном од најглавнијих улица, Ћемалушом, текла је река српскога вина, ракије, коњака; улице су застиране свилом, ћилимима и другим скупоценим источњачким матерајама које су продавали стари и богати српски дућани. Па ни на томе није остало. За дућанима су дошле на ред српске куће, домови, станови. Руља је ишла из куће у кућу па је тако исто извлачила и на улицу бацала душеке, јастуке, колевке, посуђе и све што је у којој кући нашла. Преплашена је чељад била ипак срећна, ако је с голом душом могла за времена умаћи. Кад је и то било свршено, онда се залазило у штале и шупе, отуда су извођени и пуштани коњи, извлачена су кола па су ломљена, и најзад су спаљивани аутомобили. Интересантна је тачност с којом су вође уличних нападача ишле од радње до радње и од куће до куће: нигде се није погрешило да се нападне на несрпску кућу или радњу, и нигде се нису преварили да пропусте који српски дом! Има још нешто. Од напада су поштеђене српске цркве и банке. Чудновато! Кад сокак узме маха, кад руља загосподари, онда се у тој простој светини понајпрејаави инстинкт верске освете и у исто доба лакомисленост за новцем. Али је сарајевски олош био високо политичар: он се уздигао изнад религиозних предрасуда и показао се чистих руку. Није ли јасно да тај олош није био — обичан олош? Банке се нису могле освојити, а и кад би се освојиле јасна је ствар да би држава морала убрзо накнадити *сву* штету, јер се у новчаним заводима не процењује комисијски и од ока, као што бива при накнади штете појединцима. Дакле, сарајевска је „руља“ и тај пропис знала. Цркве се нису смеле дирати, јер ако се изазове верски рат онда се зна ко ће овде на крају крајева страдати. Зато је требало убити појединце свакога који *ради*, који тече, који радом и солидношћу осваја пијаце. Као што видите ноћ између 15. и 16. јуна није протекла залуд. У њеној је помрчини добро срачунато све. Сарајевски олош није био обичан — али је ипак и био и остао олош...

Желите ли чути приближно колика је материална штета учињена тим изгредима које је власт, у најмању руку, толерирала? То није могућно рећи. Један службени и трезвени орган власти уверавао нас је, да је сам Гл. Јевтановић оштећен за два милиона круна!

Па ко је приредио сав тај срам?

Чим је пљуснула крв на кеју, одмах је Штадлеров „Хрватски Дневник“ узвикнуо: „То је дум-дум српског Видовдана! Ми знамо што треба одмах чинити“. Оном делу масе, која слуша Штадлера, придружио се онај део, који стоји на улици и чека наредбу власти. А власт још непрестано, на жалост, рукује мишљењем већине босанских Муслимана. Додајте томе нервозну жудњу власти, која је желела да се ма чим маскира погибија наследникова, у погрешном уверењу да ће је то ма колико препоручити и умањити јој одговорност за оно што је било. Скупите све то па ћете имати силу која је неколико сахати господарила у нашем Сарајеву.

Политичка се злочинства догађају свуда у свету, али злочин који је извршен над имањем и радом Српства у Сарајеву остаје за сва времена срам од наше владе. А чим протекну дани и недеље, ова ће иста власт тражити дације од тих истих грађана које је материално убила. И шта ће онда бити? Природно је да буде упућена на онај сокачки олош који је са њом пактирао на дан 15. и 16. јуна. Држава која разорава иметак својих најбољих грађана не показује да су јој познати рачуни модернога газдовања. Тешко је трпепи, али — ко зна за што је и то добро!

Порез у новим крајевима.

(2

Да видимо сад, како стоје стари и нови крајеви са имовином, приходима, продуктивним снагама. С ким смо год о томе разговарали сваки је сматрао да не може бити дискусије о томе да се у старим крајевима Србије у томе много измакло, да је пореска снага далеко већа. Да би то мишљење и поткрепили ми ћемо се, у упоређењу старих и нових крајева ограничити у главном на један део нових крајева, који нам је добро познат, да би се у видело да то нису земље из хиљаду и једне ноћи где се живи у изобиљу и да на њихову пореску моћ не треба много рачунати.

Стари Новопазарски Санџак где су скоро све брда и кршеви, турска је управа, од свих осталих својих поседа у Европи, била највише напустила; само је коњски саобраћај био могућ а средњевековни аграрни односи нису били стимулус за развитак продуктивних снага, зато је цео економски рад тамо примитиван; тако исто стална анархија, вечито страховање за живот и имовину, ропски живот, нису могли дати никаква полета за економски развитак; уз то су долазиле и повремене пљачке и паљевине за време ратних година и буна, сеобе итд. када је упропашћавано и оно што се је раније стекло тако да, иако има српских и муслиманских породица, трговачких и спахијских старих по неколико стотина година оне никад нису успеле да постану милионери. Има, али врло ретко, поједи наки спахија по 100 кућа чифчија и о њиховом се богаству услед тога фантазије причају али се не води рачуна о томе да и ако тих 100 кућа износи око 10000 хектара, да је ипак највећи део те земље пуст и необрађен и у нејасним тапијама, да је та земља оптерећена у највише случајева чифчијским правом, да се о својини на шумама ништа позитивно није знало, да се шума није могла експоатисати и да се услед тих разних узрока хектар земље у тим крајевима може данас купити за 10—20 динара а приходи са земље су минимални. Друге области у новим крајевима у много су бољем положају што се тиче вредности и плодности земљишта, прихода, бољих цена сировина и комуникационих средстава, а све друге недаће, које смо горе навели, и тамо су постајале.

Изгледа да они, који су одређивали порез за нове крајеве, нису имали у виду све горње чињенице, стварно стање, већ су ствари и сувише апстрактно посматрали, узимајући ваљда за мерило и изједначујући све чињенице у новим крајевима са чињеницама у старим крајевима Србије. Међутим је сасвим друкчије стање у старим границама, где је владала слобода, правилан развитак, уређени аграрни односи, где су се саобраћајна средства врло унапредила, раса стоке и коња оплемениле и увеле боље справе и боље врсте жита, где се савршеније обрађивало, кооперативе стварале итд., што је све повећало продуктивну снагу. Слобода, мир, сређеност утицали су су и на варошко становништво, те је огромна разлика између способности занатлије и трговца старих и нових крајева. Не осврћући се на све ово, него базирајући свој порез на голим апстракцијама, илузијама и заблудама и несигурним и непотпуним подацима, они, који су измајсторисали овакав порез, учинили су да народ у новим крајевима дође до очајања и до једног мучног осећања и врло рђавог мишљења о управи и њеним способностима. Са овим се порезом можда више него ма чим други наша управа у новим крајевима компромитовала. А скандал и јесте, кад многи порески обвезник мора дати не само све своје приходе него и сву своју главницу, да би платио порез.

Узимајући у обзир и имовно стање и продуктивну моћ, може се са сигурношћу тврдити, да су нови крајеви најмање дупло више оптерећени него стари крајеви.

Овом великом порезу, као што смо видели, придружио се и рђав систем разреза, да би од њега направио један монструм. Да се на овоме мало задржимо.

У државном пореском одбору, кад се порез распоређивао на округе, сигурних статистичких додатака ни о једној чињеници није могло бити. Они су у великој журби, без плана, а негде и врло немарно прикупљени, апсолутна тачност није ни тражена, већ à priori; па и да је било тачних статистичких података ни то не би тако много помогло, многе чињенице које су од утицаја на пореску снагу морају бити превиђене, остати незапажене. Да наведемо неке од тих чињеница, јер их све не можемо навести — остаће нам скривене и поред најбоље воље: *број становништва и густина насељености, цена земљишта, приход са земљишта, цена производа, комуникациона средства, количина обрађене земље, шта се обрађује, број стоке, коња и т.д. могућност за зараду*: државни и самоуправни радови као грађење железница, друмова, зграда и т.д., надлештва, установе и т.д.; *ако је који округ на граници да ли је саобраћај са суседним земљама олакшан или отежан*, да нема великог кријумчарења, *да ли има у ком округу особитих производа*, који имају добру цену и пређу, *удаљеност од пијаце и центра, да ли има руда, шума, бања које се експлоатишу и у ком облику, да ли странци посећују тај крај, какви су занати, каква је способност земљорадника, радника, занатлија, трговаца и т.д., аграрни односи, начин обрађивања земље, каквоћа стоке* и т.д. Из овога се види колико се много чињеница, при оваквом разрезу, мора имати у виду да би поред колико толико био праведан, па ипак да се по нека важна чињеница заборави, као што смо без сумње и ми заборавили. Сем тога многе се чињенице статистички или не могу никако или не могу тачно представити. И зато, не могући добити тачну слику појединих округа, државни порески одбор одређивао је порез од ока.

Иста операција десила се кад се у окружним пореским одборима порез разрезивао на срезове, а у среским одборима на општине; неправда у распореду ту се продужила и још повећала с тим што су се многи Муслимани иселили из појединих округа или срезова или општина а порез им се разрезивао према „првобитном броју становништва, тако да остали становници имају да приме на своја леђа и порез исељеника.

Кад се је напослетку порез разрезивао у општинским пореским одборима неправедност разреза дошла је до кулминације. Ту се у већини случајева није гледало на стварно имовно стање и приходе пореског обвезника у тој општини него се узимало његово укупно богатство и у свима другим општинама за мерило, где је већ ударен порез. Кад се у тим одборима видело да је велики порез, одборници су гледали најпре да себе и своје сачувају од пореза а то су могли пошто *није био прописан никакав обавезан објективан критеријум за разрез пореза, за изналажење имовине и прихода* него је та ствар била остављена савесности одборника, која је често била проткана симпатијама и антипатијама, демагоштвом, непознавањем ствари у питању, субјективном проценом богатства пореских обвезника а види се да ни појединци, у већини срезова нису били дорасли да умеју упутити одборнике да што објективније разрежу порез. И ако су биле прописане пореске пријаве за варошко становништво, у већини случајева порезници и порески одбор нису се на њих обазирали. Имао сам шта више прилике да слушам како је један порезник у Прибоју клеветао једног трговца како није тачно пријавио укупан приход. Порезник није био добро проштудирао пријаве и рубрике у њој и држао је да онамо где има да се стави само приход од зграда, треба да се стави укупан приход кад сам му ствар објаснио, он се почео извињавати. Па ипак пријаву тога трговца нису узели у обзир, него су му од ока ударили извесну суму, тако, да кад се узму у обзир и самоуправни прирези, он у тој општини у овој неродној години, у том крају не може имати толико прихода. Узгред да рекнемо, да тај трговац не диже главу од посла, да ради као кртица и овај је порез дошао да га казни за те његове особине. И многи други су слично прошли а неки имају да плате и до 200 на сто са својих прихода, за разне порезе и прирезе, не узимајући у обзир огромне порезе у виду монопола и трошарине.

— При једном тако деликатном послу пустити општински порески одбор да оперише не са стварним стањем сваког пореског обвезника, него са апстрактним чињеницама, слутњама и фантастичним мишљењем о нечијем бо-

гатству, врло је опасно. При једној таквој осетљивој ствари као што је материјални интерес појединаца, не сме се ослонити на заклетву и савесност појединаца, нарочито не данас при компликованим друштвеним и економским односима, него се мора поћи од разних и опипљивих чињеница па макар се до њих теже и спорије дошло — у противном мора у друштвеним и економским односима доћи до tabula rasae, до чега ће у новим крајевима и доћи ако се благовремено не поправи грешка.

Из свега изложеног јасно је да је морала наступити оваква ситуација: окрузи нису сразмерно један другом једнако оптерећени. Узмимо, сад, један такав округ, који је више оптерећен него што је требало, кад је и у њему порез разрезивао на срезове, да је неки срез сразмерно више оптерећен неко остали срезови у том округу, а у том срезу се после десило да је нека општина више оптерећена према осталим општинама у срезу. Узмимо сад да се из такве општине, која је и сувише оптерећена и која на пример броји 500 домова пре него што им је разрезан порез одселило 100 домова муслиманских. Пошто се порез на ту општину разрезао по првобитном броју становништва, по попису пре пола године, излази да ће и порез тих 100 домова имати да плати оних осталих 400 домова. И кад се свему томе додаду и неправилности при разрезу пореза у општинама на појединце онда није чудо да многи порески обвезници имају да плате само државне порезе *50—100 на сто и више а има и обрнутих случајева да неки не плаћају више од 4—10 на сто својих прихода укупно и државног пореза и самоуправних прореза.* Нарочито је то случај где су били несавесни или незналице у општинским пореским одборима или где су поједини окрузи, срезови или општине сразмерно осталима мање оптерећени. Интересантно је ових дана тражење министра финансије да се у неким општинама битољског и других неких округа удари још и накнадни порез. И то може само ићи у прилог овог нашег мишљења да је порез у новим крајевима монструозан.

Нарочито је варошко становништво рђаво прошло при разрезу пореза. У прибојском и новопазарском срезу, где нам је стање прилично познато сеоско становништо има да плати од прилике 2 пута више порезе и самоуправних прореза него што је за време турске управе плаћало, а до три пута више узимајући у обзир приходе, него кад би живело у старим границама Србије Од варошког становништва скоро нема никога који не плаћа 5 пута више него што је Турцима плаћао а многи плаћа и 10, 20, 30 и више пута. Кад још уз то има прескупо да плати монополисане и трошаринске артикле, а како су цене сировинама необично пале услед сеобе Муслимана и како је рад неколико пута слабији него за време турске управе онда мора бити разумљиво запомагање да порез не могу платити, да им се смањи, да се поново разреже на другој основи.

Жалби на порез толико је да они у пореској управи не могу дићи главу од њих али као што смо нагласили потребних 4—5 динара око жалбе хиљадама њих спречило је да се жале. А има и много других узрока који су спречили појединце да се жале: на пример: необавештеност, простота итд. Нама је познат овакав случај: у срезу прибојском општини забрђској, општински суд наплаћивао је порез и пре него је објавио колико ко има да плати порезе, да би се могли жалити.

У Министарству и Пореској Управи, како смо сазнали, изасланицима из нових крајева, који су дошли да се жале на порез, говорили су, да ће гледати итд. да им порез олакшају с тим што ће појединцима према уредби, смањивати порез, али та и таква утеха, са те стране, разочарала је изасланике, они се нису надали да ће се на њихове жалбе, које су диктоване питањем материјалног опстанка, да ће се на нешто тако битно тако неувиђавно одговорити. По нашем мишљењу једини модус да се отклоне кобне последице, садашњег великог и рђаво разрезаног пореза јесте, да се друкчији порез изнова, на другој основи разреже. Како да се разреже порез о томе ћемо у идућем броју проговорити.

Београд јуна.

С. Борисављевић.

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбиро-а)

Крвави немири у Скадру.

Берлин 26 јуна.

„Локал-Анцајгер“ има ову вест из Скадра:

Јуче Мухамеданци хтедоше да држе збор у Копилику, о чему је овдашња полиција благовремено сазнала. Јутрос рано око две стотине наоружаних Мухамеданаца нападоше на полицију, која је одмах позвала војску у помоћ. Рањена су три полицајца и један жандарм. Око три часа јутрос наредио је аустријски мајор Петерс напад на Мухамеданце, који су се после кратке борбе растурили и повукли. Каже се, да је том приликом погинуло четири Мухамеданца и око десетак рањено. У Скадру је велика узрујаност. Грађанство се боји покоља.

Заузеће Корице.

Хаг 25. јуна.

Министар војни је добио депешу у којој му се јавља, **да су Епирци и устаници заузели Корицу 24. јуна увече.** *Албанске трупе су побегле. Холандски официри живи и здрави, налазе се на путу за Авлону.*

Атина, 26. јуна.

После борби, које су трајале три дана, трупе аутономаша заузеле су синоћ Корицу. Албанске трупе су испред одушевљеног налета Епираца побегле. *Заробљено је више албанских војника. Приређен је одушевљен дочек ослободиоцима.*

Према сигурним информацијама, Албанци су напали неке одреде грчких трупа близу Касторије, али су били одмах одбијени и растурени. Грчке трупе нису прешле у наступање.

Афера са Рудолфом Пољаком.

Софија, 26. јуна.

Бугарска Агенција јавља: Словак Рудолф Пољак, који је према једној депеши из Пеште затворен, под сумњом да је шпијунисао у корист Русије, није никад био секретар краља Фердинанда, као што се вели у тој депеши. Он је само служио од прилике годину дана као преписач у дворској канцеларији у Софији, одакле је био истеран октобра месеца 1912 године због преваре.

Конференција арбанашких вођа у Црној Гори.

Беч, 26. јуна.

„Нова Слободна Преса“ јавља из Скадра, да је 16 мухамеданских вођа пребегло у Црну Гору да тамо конферишу са повереницима Есад паше.

Румуни за принца Вида.

Драч, 26. јуна.

Румунска влада поверила је банкару Кристеску из Драча да може издати потребну суму за одашиљање 3000 румунских добровољаца у Албанију.

Замена заробљеника арбанашких.

Рим, 26. јуна.

Агенција Стефани јавља из Драча под 26. јуном: Услед интервенције контролне комисије побуњеници су преместили у Шијак холандске заробљенике и писали су комисији да заробљеници буду измењани.

Српско-бугарски погранични спор.

Софија, 26. јуна.

Бугарска Агенција јавља, да су пуковник Јостов и потпуковник Рачев наименовани за бугарске делегате у комисији, која има да расправи спор о припадању пограничне карауле, Саса, у ћустендилском крају, коју су Срби покушавали више пута да заузму силом, не пристајући да прво даду на расправу тај спор нарочитој комисији. Ови чланови бугарске комисије биће на лицу места 23. ов. м.

Преговори с устаницима.

Драч, 26. јуна.

Вече 25. ов. м., последња ноћ и данашњи дан прошли су на миру.

У два писма која су устаници упутили контролној комисији и холандским официрима говори се о холандским официрима, који су заробљени у Елбасану и о њиховом пуштању у слободу.

Према извештају путника који су овде дошли устаници врло добро поступају са заробљенацима а нарочито са страним поданицима.

Сутра ће под председништвом кнежевим бити ратни савет, ради решавања о новој акцији коју ће бити потребно предузети противу устаника.

Христеску је отпутовао за Букурешт да доведе нових 300 добровољаца.

Ослобођење Епира.

Беч, 26. јуна.

Јављају из Солуна, да је вођа Епираца капетан Вардас изјавио становницима оних села које је заузео, да је дошао да успостави ред и мир у земљи.

Према информацијама из Касторије, данас се посигурно очекује да Епирци окупирају Корицу.

Хрватска и Славонија.

(Извештаји Српског Пресбироа)

Рад сабора.

Загреб, 25. јуна.

Чланови Франкове странке и земљорадничке партије не присуствују седницама Сабора. Модрушан предложио је да Миљковић, члан Франкове странке, буде искључен из 30 седница због увреде председника Сабора Предлог ће бити изгласан идуће седнице. Предлог који је био подношен јуче, односно искључења Хорвата и Затлуке за још других 30 седница, усвојен је. — Дискусија буџета још траје.

Посланик Хрвој, члан Старчевићеве странке изјавио је поводом српског питања, да се он радује напретку српскога народа, који је сломио турски јарам. Говорник протествује против гледишта, да ће Срби апсорбовати Хрвате: Све дотле док буде живео ма и један члан странке права то се неће догодити. Говорник не полаже своје наде на поједине личности, већ рачуна са здравим осећајем народа и јединством југословенским. На послетку говорник енергично осуђује сарајевски атентат.

Загреб, 26. јуна.

Јуче је одржана саборска седница и увече је примљен буџет у генералној дебати. Почела је и специјална дебата која се данас наставља.

Светозар Прибићевић је у одговору казао, да коалација не може да има већих успеха због франковачких денунцијација и ометања у раду. Срби у Хрватској су лојални и воде легалну политику. Они су сви потресени атентатом, али сматрају за нелојално тврђење франковаца, да је једино пок, престолонаследник могао остварити хрватске тежње; као да не би то могао и садашњи престолонаследник. У Хрватској треба да владају Хрвати. Хрватска мора да има хрватски карактер. Ја сам био први Србин који 1906 године рекао, да треба све земља ујединити са Хрватском, — дакле Далмацију и Босну, јер тиме би били ојачани Хрвати и Срби. Ми желимо да то спроведемо позитивним законом. Што нема Срба међу правашима, криви су сами они, јер негирају Србе.

Загреб, 26. јуна.

У току буџетске дебате у Сабору, посланик Хрвој пребацује коалицији да је капитулирала пред Мађарима. Изјављује да су Срби истакли у коалицији унионистичко гледиште, а на име после сарајевског атентата.

Посланик Рojц (из коалиције) истиче да треба у Хрватској водити хрватску политику. Даље треба признати да су Срби ушли у коалицију ради легалних интереса Хрвата. Анти-српска политика нанела би штете и самим Хрватима.

Посланик Мајер (старчевићанац) пребацује коалицији да не чини ништа за Хрвате и да се подчињава Мађарима.

Посланик Прибићевић (из коалиције) вели, да је већина гласала за буџет из разлога опортунитета. Напада поступак франковаца на последњим седницама Сабора. Вели за сарајевски атентат да је најстрашнија несрећа за хрватски народ. Треба имати поуздања у Краља и садашњег престолонаследника, чије су личности гарантија за спасење и благостање свих народа монархије па и за Хрвате. Полемишући противу Старчевића говорник изјављује, да би било боље када би цео хрватски народ потпомагао коалицију, како би могла да крунише успехом своје законите тежње.

У поименичној дебати, шеф секције Фодроци изјављује да је смешно тврђење да је фонд, који стоји на расположење бану, био употребљен на изборне циљеве. Затим је члан, који говори о томе фонду, усвојен.

Рад Сабора. — Говор банов.

Загреб, 27. јуна

Бан Скерлец говорећи у Сабору о последњим манифестацијама рекао је: Јако жалим што су се за време последњих догађаја десиле манифестације, које су превазишле допуштене границе, тако да је

Народна библиотека Србије Београд www.nbs.rs

била повређена и лична слобода неколико чланова Сабора у вршењу њихових права. Овај случај доказује да је број полицијских органа у Загребу и сувише мали за оваке изванредне догађаје. Влада ће промотрити ствар, а кривци ће бити кажњени. — Сабор је на другом читању завршио буџет.

ПОСЛЕ АТЕНТАТА.

Аустрија и Србија.

Беч, 26. јуна.

„Најер Винер Абендблат“ сазнаје из Ишла, да је програм, који су разматрали заједнички министри у седници односно унутрашње ситуације у Босни, цар усвојио. Према томе може се очекивати једна серија измена у администрацији, у полицији, у школама, у питању о зборовима, а тако исто предвиђа се да ће погранична полиција бити строжија.

Корак аустро-угарске владе код српског кабинета биће учињен у најкраћем времену. Може се са сигурношћу рећи да овај **корак неће значити прекорачавање на суверена права Србије. Ништа неће бити тражено од српске владе, што би могло бити тумачено као увреда или понижење.** *Стога се може очекивати да ће српска влада у пуној мери водити рачуна о захтевима Аустро-Угарске, која ће тражити да буду кажњени подстрекачи атентата престолонаследника Фрање Фердинанда и да Србија предузме мере како би биле отклоњене непријатности, које ће ако и даље буду трајале искључити односе доброга суседства.*

Беч, 26. јуна.

Неки бечки листови говорећи о аудијенцији графа Берхтолда код цара тврде да је кривица неколико Београђана утврђена.

„Нова Слободна Преса“ сазнаје да ће Аустро-Угарска, пошто буде довршена истрага у Сарајеву, тражити не само да буду кажњени неколико личности из Београда, које су умешане у сарајевску аферу, него и гаранцију да српска влада неће толерирати велику-српску агитацију на штету Аустро-Угарске.

„Рајхспост“ тражи веома одлучан корак, пошто је престиж Аустро-Угарске у опасности.

О Чабриновићеву протеривању из Сарајева.

Беч, 26. јуна.

Противно тврђењу једнога листа, као да је заједнички министар финансија суспендовао протеривање Чабриновића из Босне, на молбу посланика Немаца, поново је и још енергичније констатовано да је ово тврђење потпуно лажно.

Претрес у становима Срба берлинских студената.

Берлин, 26. јуна.

„Берлинер Тагеблат“ јавља, да је полиција извршила код више српских студената преметачину и да је неколико студената позвано код управника полиције али да су отпуштени после кратког испитивања.

Конферисање барона Гизла с грофом Берхтолдом.

Беч, 26. јуна.

Аустријски посланик у Београду барон Гизл конферисао је прекјуче и јуче више пута са графом Берхтолдом. Он ће остати у Бечу док се не врати граф Берхтолд из Ишла да би добио инструкције.

Одговор грофа Тисе на интерпелације.

Будим-Пешта, 26 јуна.

У Парламенту продужује се дискусија законског пројекта о таксама. — Опозиција и даље води опструкцију. — Усвојен је предлог да седнице трају од 10 сати изјутра до 6 сати по подне. — Затим долазе интерпелације.

Граф Сечењи пита графа Тису, да ли он сматра за потребно да буде кажњена агитација, коју велико-српска пропаганда организује и спрема у Београду и води је у Угарској и земљама, које зависе од ње, као што су Босна и Херцеговина и да се у будућности њој стане на пут.

Граф Апоњи пита — с обзиром на опште узбуђење, које је проузроковао атентат у Сарајеву, и изражено народно осећање према непријатељској руци, која је проузроковала смрт престолонаследника, манифестовано јединство Аустро-Угарске према престолонаследнику, који је нашао смрт вршећи дужност одбране наше отаџбине, вршећи своју војну дужност и учешће шефова држава цивилизованога света — ја питам председника министарства и министра Хонведа, зашто је сахрана престолонаследника извршена у тако уском оквиру, зашто није развијена војна помпа, која доликује једном престолонаследнику, зашто нису учествовали представници појединих држава, зашто су готово на један вештачки начин отклоњене манифестације?

Граф Андраши интерпелише графа Тису: Како се смела предвидети посета престолонаследника у Босни, кад се знају какве су тамо прилике и то оног истог дана кад је српска народна свечаност? кад се већ усудило то учинити зашто нису предузете потребне мере сигурности? На који начин се правда тај факат да је простолонаследник после првога атентата продужио вожњу. Који обим има србофилски покрет у Босни и Херцеговини? Је ли истина да је српско становништво претрпело велике штете: И ако је то истина како је могуће да се томе одмах није стало на пут? Је ли тачна вест, која је јако распрострта а до сад није демантована' да конци атентата воде у Београду? Ако је ово тачно шта ће влада радити да би кривци били кажњени, шта влада намерава да буду отклоњене завере против највиших представника државе и унутрашњег поретка у земљи. (Пљескање на левици).

Граф Тиса узима реч;

После одвратног атентата нарочито је тешко одговорити на постављена питања. Г. посланик, који је рекао да је неопростива погрешка што смо пустили престолонаследника да иде у Сарајево, заборавља да престолонаследник није био ни под каквим туторством (ларма на левици). Престолонаследник је сматрао свој пут као војну инспекцију, и то у толикој мери да две владе нису биле ни извештене о путу. Ни сам министар финансија није добио никакво саопштење односно програма и детаља овог одласка. На жалост тек накнадно сазнало се да једна група завереника чека престолонаследника. Ја не знам колико чланова има у тој групи, али, пошто су они престолонаследника сачекали на неколико места, завера је била веома опасна, но ипак она није толика да се могу извући општи закључци односно услова у Босни и обраћам пажњу да не треба генералисати ове веома озбиљне догађаје. Постоји једна гадна и опасна завера, у којој је при свем том учествовао веома мали део становништва. Могу констатовати да је сарајевско становништво поздравило престолонаследника одушевљено. Та су се осећања наравно још појачала после првог атентата. Морам констатовати да да је после првог атентата, када су престолонаследника поздравили са споменутим одушевљењем, било немогуће силом отклонити гомилу. Наравно после првога атентата никоме на памет није падало да још неколико убица чекају престолонаследника и да су после првог покушаја биле испражњене улице нико не би ни помишљао да је био спремљен и други атентат и онда би се са правим гнушањем рекло у Босни па у целој монархији, како су спречили верне Босанце да изразе своја осећања према престолонаследнику.

Ја примам на себе један део одговорности односно управе у Босни и сматрам за потребно да изјавим да ваља исправити учињене погрешке и казнити, ако томе има места, али скрећем пажњу да не треба у овом правцу ићи сувише далеко и извлачити опште закључке, које би биле противне стварности и који би могли имати опасних последица. Морам енергично да протествујем да је политичка ситуација у Босни сасвим поткопана и да постоји у сваком моменту опасност од револуције. Истина је да у Босни постоји опасна агитација, али сигурност Босне и њене јединости са монархијом нису у опасности. Нетачно је да је Босна пред револуцијом. За сигурност Босне у овим приликама довољно је војна снага која је у њој сконцентрисана.

Један од посланика питао ме је односно корака које ће евентуално монархија учинити код српске владе. Ако у даном моменту мегаднем одговорити на ово питање, г. посланик неће се зачудити ако будем дао један сасвим општи одговор. Истрага се води на све стране и сваки одговорни чинилац у општој политици монархије треба да познаје своју дужност кад су у питању интереси, који су везани са одржањем мира, али такође ми треба да водимо рачуна и о дужностима које су у вези са виталним интересима и престижом монархије (одобравање на десници). Влада ће посматрати чињенице хладнокрвно и испуниће своју дужност у сваком погледу. Што се тиче питања којим ће мо средством сузбијати опасност од српске агитације и уопште опасност, коју у себи садржи цело српско питање, то је проблем који стоји у вези са спољном политиком и као такав улази у категорију сижеа на који у овоме моменту не могу дати потпун одговор.

Што се тиче унутрашње администрације ваља разликовати: југословенска агитација постоји у Аустрији, Босни, Хрватској, Славонији и у правој Угарској. Што се тиче Аустрије наравно не могу се изјаснити. Односно Босне и у колико је у питању општа управа, одговорност пада на владу и по мом мишљењу ваља поћи од тог гледишта, да, у колико је могуће, треба избећи сваки покрет, свако дражење које би ишло на то да буде кажњен миран део српске популације за недела криваца. Такође сматрам за врло рђаве и неправичне оне изгреде, који су се десили после атентата, и због којих су неколико српских грађана претрпели материјалну штету. Листови су јако претерали њену величину. Штета на сваки начин постоји, али на жалост, у првом моменту, на лицу места није било довољно полиције, да се отклоне ови изгреди. Али већ после неколико сати овоме је учињен крај. Ја сматрам да у Босни и не постоји толика опасност да би требало изменити и сам систем. Ред се може држати са постојећим средствима и са више вежбе од стране полиције, а затим босанској влади треба ставити више средстава да открије завере. Тако исто ваља учинити крај пропаганди, која се чини по школама и и која заражује младеж убиственим идејама.

Што се тиче Хрватске и Славоније сасвим је оправдано да у њима буде осигуран нормални ток уставног живота. Овде је велика већина српског становништва апсолутно верна, не само према монархији него и према крони Св. Стевана. Али при свем том међу Хрватима у Хрватској и Славонији постоји једна фракција која непрестано износи своја патриотска осећања, која доводи у сумњу српски патриотизам и која нарочито после атентата хоће тиме да се користи. Међутим у овој се групи налазе сви они елементи, који теже за остварење југословенских снова и који су заклети непријатељи дуалистичког облика монархије, данашњег устава и њених виталних интереса. Угарско јавно мишљење не даје се заваравати сумњивим манифестацијама лојалности ове групе. Што се тиче српско-хрватске коалиције и Хрвати и Срби кооперишу на један миран начин. Коалиција све се већма стапа са унионистичким елементима, чија је већина хрватска и чија верност и лојаност су ван сваке сумње. Та околност што се образовала једна јака владина већина, која отворено износи свој унионистички карактер не представља никакву опасност, него на против велику корист. Та већина има исти карактер као и у почетку и стара се не само да одржи ред у Хрватској и Славонији, него се свим силама одупире нелојалним тежњама, било у школским питањима било у питањима друге врсте. Односно Срба у Угарској њихова лојаност код велике већине је ван сумње. Наша би била велика погрешка, велика опасност ако би се правили невешти. Али стижу узнемиравајући гласови. Можда они долазе из добре намере, а може бити и од људи, који би хтели да на јефтин начин дођу до лаворових венаца, сумњајући у њихове суграђане. Ми не смемо бити бојажљиви и треба са отвореним очима да угушимо у клици могуће непатриотске покрете, али тако исто не треба неправично да сумњамо и да имамо неоправдано непријатељска осећања према Србима, који не дају повода и који ће у моментима искушења и опасности бити опробани као верни грађани (живо и дуго пљескање).

Граф Андраши изјављује, да министар-председник није могао оправдати учињене погрешке.

Граф Тиса одговара, да није никад придавао сувише малу важност југословенском питању и пориче постојање једне озбиљне агитације која не бира средства и коју пажљиво прате компетентни фактори у монархији. Већина је усвојила одговор министра-председника.

Граф Тиса одговарајући на интерпелацију о атентату у Сарајеву рекао је, да је гроф Апоњи изразио на достојанствен начин осећања којима су сви они испуњени. Што се тиче садржине интерпелације министар председник се ограничио на изјаву да он прима на себе одговорност, која му припада као уставном саветнику. Одговор министра председника је усвојен.

Господин Раковски подноси следећу интерпелацију: Да ли зна министар како је истрага у Сарајеву утврдила да је сарајевски атентат припремљен у Београду још одавно и методички; да су га припремили српски грађани, чак личности у државној служби, међу којима се налази мајор Прибићевић? Ако је тако, да ли је министар иностраних

дела учинио корак, или ако није је ни министар председник расположен да утиче да корак буде учињен у Београду односно да српска влада буде енергичном нотом позвана да испуни најелементарнију дужност међународног права, тражећи од ње: прво да српске власти, пред чијим је очима завера тако рећи била припремљена и са чијом толерантношћу су се творци атентата снабдели бомбама из крагујевачког арсенала и примили велике пошиљке новца — одмах предузму најшире и најстрожије мере да престане таква једна активност која је у стању да компромитује сигурност и мир једне суседне државе; — друго да сви српски грађани, који су ма на који начин учествовали у организацији београдске завере буду настрожије кажњени (живо одобравање на левици.)

Граф Тиса изјављује да на ову интерпелацију може дати одговор који је дао на интерпелацију графа Андрашија, додајући да вести које су публиковане у штампи односно истраге у Сарајеву, нису аутентичне и не одговарају стању ствари у више тачака. Министар-председник неће да чини исправке ни у позитивном ни у негативном смислу, јер би на тај начин подигао, вео којим треба да буде покривена истрага у циљу самога успеха. (Живо одобравање на десници.) Већина је усвојила одговор.

Граф Сечењи мотивисаће своју интерпелацију на идућој седници, која је одређена за интерпелацију.

ПРЕГЛЕД ДОГАЂАЈА.

„Пропаганда за Велику Србију.“

Новосадска „Застава“ доноси ово: Врло је занимљива вест „Ешти Ујшага“ о српској демонстрацији у Ходмезевашархељу. Каже, да је тамо десетак Срба у споредним улицама викало: „Живео Принцип! Доле Монархија! Живела Велика Србија“! Највећа демонстрација је била у Шандоровој улици, где су Срби полупали прозоре (коме?) и док су становници отишли да зову полицију, демонстранти су се разишли (и зар се не могу пронаћи) Ходмезевашархељ је чисто мађарска варош. Од 65 хиљада становника једва ако има 30 до 40 Срба. И ето — они се усудише да вичу: Живела Велика Србија! Ко ће још и то веровати?

Хвала на признању.

Гроф Јулије Андраши, мотивишући своју интерпелацију, нарочито је нагласио опасност од велико-српске пропаганде, па је том приликом изустио и ове речи: „Велика је то опасност, нарочито кад се један *тако велики народ, као што је српски*, центрифугалним силама ставља у покрет.“

Хвала господину грофу на отвореном признању, да смо *велики народ*. Бити Мађар па још гроф и признати то — доиста је много.

Интерпелација Андрашијева и одговор Тисин.

Између осталога гроф Андраши је својом интерпелацијом поставио и ово питање:

„Је ли истинита вест, која до сад није демантована, а која је продрла у најшире кругове, да сви конци атентата воде у Београд? Ако је то истина, како ће се влада постарати, да кривци буду кажњени?“

Тиса је на то питање одговорио;

„Истрага је у свима правцима још у току. Влада и сви фактори, који су за спољашњу политику монархије одговорни, морају знати своју дужност у свима правцима; они морају знати своју дужност и са гледишта оних великих интереса, *који су тесно скопчани с одржањем мира*, а морају је знати и са гледишта великих интереса, *који су* у вези с погодбама за *опстанак монархије и са престижом њеним. Влада ће све чињенице трезвено узети у расуђење, па ће у сваком правцу испунити своју дужност.*

Није, дакле *доказано*, као што „Преса“ тврди, да су конци завере у Београду. Истрага тек има да покаже шта је у ствари, а ми позитивно знамо, да она, ако се буде поштено водила, не може никад ништа изнетишто би потврдило да је атентат у Београду припремљен. И тако ће писање о „концима завере у Београду“ бити друго издање писања бечких листова о Прохаскиној афери.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Примање у двору.

Сутра, на Петровдан, на дан рођења Њ. В. Краља Петра, у двору ће бити подворење. Њ. К. В. Престолонаследник Александар примаће подворење по нарочитом реду, који је објављен у „Српским Новинама“.

Поклон одличним ђацима.

Г. г. Живко Д. Стојковић, полиц. чиновник, Шандор Бауер, гвожђар. трг., и Павле Милићевић, кафеџ. код „Царице Милице“, послали су основној школи на Сави, и то први 10 ком. врло фино укоричених књига; други десет динара, а трећи пет, да се купе књиге и поклоне одличним ђацима о испиту. — Управитељ школе изјављује им благодарност на пажњи према школи.

Извоз говеди.

Г. Министар Народне Привреде предложио је Г. Министру Финансија, да се укине забрана о извозу говеди, пошто су разлози за ову забрану престали. Г. Министар Финансија усвојио је тај предлог те ће се и званичним путем објавити укидање те забране.

Паробродска објава.

Сваки дан у 11¾ сах. пре подне полази путнички салонски пароброд Дунавског Паробродског Друштва из Београда за Шабац и сваки дан у 12 сах. у подне из Шапца за Београд.

Из Београда за Дубравицу полази пароброд понедеоником, средом и суботом у 12 и по сах. после подне; а из Дубравице за Београд недељом, уторником и четвртком у 8. сах. у јутро.

Пошто је повољно стање воде на Сави и Дунаву то пароброди Дунавског Паробродског Друштва на време стижу и то из Шапца после 5 сах. после подне, а у Шабац у 6 и по сах. после подне.

Швајцарска приплодна грла.

Министарство Народне Привреде купило је у Швајцарској 77 бикова и 90 крава и јуница сименталске и швицке расе. Један део ових грла расподељен је државним и самоуправним пољопривредним заводима, а остатак мушких грла раздат је приватним пољопривредницима.

Служба у Београдској Саборној цркви.

После извршених оправака на Саборној београдској цркви, прва литургија у њој одслужиће се на дан рођења Њ. В. Краља Србије Петра I. — 29. јуна т. г., на Петровдан.

Литургија ће се, услед војних парада и пријема у Двору, одслужити поменутог дана заједно са јутрењем, а одмах после Литургије биће Благодарење, које ће почети у 8 часова и 45 минута.

Царински указ.

Њ. В. Престолонаследник поставио је указом: У Царинској Управи:

за ревизоре четврте класе Симу Симића, ревизора исте класе главне београдске царинарнице на Сави, по службено потреби;

У београдској царинарници на Сави:

за ревизора прве класе Милана Гавриловића, ревизора исте класе београдске царинарнице на железничкој станици;

за ревизора друге класе Милана Јанковића, ревизор исте класе београдске царинарнице на железничкој станици;

за ревизора исте класе Милорада Лазића, ревизора исте класе нишке царинарнице;

за цариника прве класе Јована Перуничића, цариника исте класе београдске царинарнице на железничкој станици.

за цариника друге класе Војина Ђуричића, писара Државног Главног Рачуноводства;

за цариника четврте класе Александра Поповића цариник исте класе београдске поштанске царинарнице, — сву петорицу по службеној потреби.

У београдској царинарници на железничкој станици:

за ревизора прве класе: Богдана Богдановића, шефа прве класе Управе Монопола, Владимира Станковића управника прве класе пиротске царинарнице и Станоја Станојевића, ревизора исте класе београдске поштанске царинарнице;

за ревизора треће класе Боривоја Ценића, ревизора исте класе београдске поштанске царинарнице и Радмила Бујдића ревизора исте класе шабачке царинарнице;

за ревизора четврте кл. Димитрија Радивојевића, ревизора исте кл. београдске царинарнице на Сави и Божидара Гоћевца, ревизора исте класе београдске поштанске царинарнице;

за цариника треће кл. Чедомира Стаменковића, цариника исте кл. царинарнице шепачке аде;

за цариника четврте класе Душана Павловића и Драгомира Иљакића, царинике исте кл. поштанске београдске царинарнице, и

за цариника исте класе Слободана Ђаковића, цариника исте класе београдске царинарнице на Сави — сву једанаесторицу по службеној потреби;

у београдској поштанској царинарници:

за ревизора треће класе Вукашина Ристића, ревизора исте класе београдске царинарнице на железничкој станици;

за ревизора пете класе Војислава Перишића, ревизора исте класе битољске царинарнице;

за цариника прве класе Милутина Трпковића, цариника исте класе београдске царинарнице на железничкој станици;

За цариника друге класе Душана Беневића, цариника исте класе Брзопаланачке царинарнице;

за цариника треће класе Светислава Антонијевића, цариника исте класе београдске царинарнице на железничкој станици и Божидара Ивковића, цариника исте класе нишке царинарнице.

за царинике четврте класе Радослава Ранковића, цариника исте класе битољске царинарнице и Божидара Трифунца цариника исте класе београдске царинарнице на железничкој станици; и

за цариника пете класе Драгољуба Поповића, цариника исте класе шабачке царинарнице, — сву деветорицу по службеној потреби;

Земљорадници у иностранству.

Г. Министар Народне Привреде одлучио је да пошље неколико земљорадника у Чешку, Хрватску и Словеначку, ради усавршавања у земљорадњи и сточарству. За ову сврху одређен је кредит од 20.000 динара.

Свесловенски пчеларски конгрес.

Четврти свесловенски пчеларски конгрез биће у Прагу од 26 јула ове године до 3 августа.

Програм конгреса је ово:

Субота 26 јула: Свечано отварање. Изложба у 9 часова пре подне на Жофинском острву. У 8 часова у вече заједничка вечера.

Недеља 27 јула у 11 часова пре подне. Свечано отварење конгреса у Репрезентационом Дому. Предавања. У 3 часа по подне преглед пом. дома а у 3 и по часа Банкет у част славенских гостију. У вече: Концерат на Жофинском острву.

Понедељак 28 јула у 9 час. пре подне Предавања. У два часа по подне заједнички ручак на Жофин. острву. У 5 часова по подне посета пчеланика а). В. Бенешове на Гребенках, б) у Жишкову. У 7 часова вече свечана представа у варош. позоришту.

Уторак 29. јула у 9 часова. Предавања. Преглед вароши и споменика у 2 часа. Посета угледног пољопривредног добра код Прага. Посета пчеларске школе у Тејници.

Среда 30 јула рано: а) Излет у варош Табор до пољопривр академије. Осматрање историјских места и споменика б) Излет лађом до Мелника, преглед винограда и винских подрума виноградарске школе. У вече чај и закуска на Жофином острву.

Четвртак 31 јула рано: а) Излет у Пилзен. Преглед вароши и пиваре. Концерат у башти Лохотинској б) Излет у Трново. У вече опроштајна вечера.

Петак 1 августа. Одлазак у Брне, преглед вароши и пчелар. школе.

Недеља 3 августа у 5 час. по подне: затварање изложбе.

За конгрес су пријављена ова предавања:

1. проф. Ал. Велфлик ц. кр. двор савет.: „О градњи ћелија.“
2. проф. Н. М. Хулагин из Москве; „Биолошки огледи, чињени на пчеланику Цар Руске пољопр. академије.“
3. проф. Др. Т. Цијесељски из Лавова. „Огледи о топлоти пчела“ и „Одакле се пчеле зими снабдевају водом.“
4. Е. Каменар из Фијуме: „Душевне способности код пчела“.
5. Д-р А. Зега из Београда: „О меду и његовим лековитим особинама“.
6. Уредник К. Мршуља из Београда: „Јулијан Љубеницки“.
7. Проф. Д-р А. Шенфелд из Краљ. Винограда: „Болести пчела“ (са демонстрирањем).
8. М. Коњевић, упр. школе из Вуковара: „Јесење спајање кошница“.
9. проф. Д-р А. Велик: „Одакле пчеле доносе восак.
10. М. Мартиновић из Босан. Крупе: „О развићу пчеларства у Босни.
11. заступник Словенаца. Крањска пчела и пчеларство код Словенаца.
12. J. Марцинков: „Пчеларство код Галичких Руса“.
13. Иво Антониоли из Задра: „Пчеларство у Далмацији.

Сем ових пријављено је још неколико предавања од стране чешких, моравских и шлеских пчелара.

Верени.

Госпођица Мица кћи г. Милутина Станојевића, трговца из Зајечара и народног посланика, верила се са г. Миланом Стевановићем, окр. деловођом из Врање. Наша честитања.

Венчање.

Г. Dr. Рудолф Кениг, лекар из Беча, венчаће се у уторак 1. јула т. г. у

Бечу са г-ђицом Реом ћерком г. Исака Леви, трг. овд. и помажућег члана нашег Удружења.

Наше честитање.

ПОЗИВ.

Позивамо све ученике, који су ове године свршили IV. разред Трговачке Школе, да се сликају у атеље-у г. Косте Макевића, Кнез Михајлова бр. 21 до закључно 1. јула о. г.

Ђорђе Ј. Мостарица
Милорад Гилић
Сава Иванић.

ТЕЛЕГРАМИ

(Извештаји Српског Преобиров)

Ишл, 25. јуна. — Министар Иностраних Дела Берхтолд у пратњи саветника посланства графа Хојоша стигао је јутрос овамо.

У 8 и по часова изјутра граф Берхтолд је био примљен у аудијенцију код цара, коме је поднео извештај о прекјучерашњим решењима Министарског Савета, као и о текућим пословима. Аудијенција је трајала до 10 часова.

Ишл, 26. јуна. — Граф Берхтолд присуствовао је царскоме ручку а вратио се вечерас у Беч.

Келн, 26. јуна. — „Келнске Новине“ јављају из Берлина да је у политичким круговима изјава Тисина примљена са одобравањем.

Петроград, 26. јуна. — Туркан паша стигао је овде у подне.

Страна тржишта

Берлин, 24 јуна (Трговинска агенција)

Производи

Пшеница	Мрк.	20 20 —	20·40
Раж	„	17·27 —	—·—
Овас	„	17 90	19·—
Јечам лак	„	14·20 —	14·50
„ тежак	„	15·60 —	16·40
Кукуруз	„	14·50	14·90
Пасуљ	„	25·— —	25·50
Ораси	„	—·— —	—·—
Мекиње	„	11·— —	11·50
Пшеница за Сеп.		М. 19.52	19·55
„ Октоб.		„ 19·52 —	19·55
Раж „ Сеп.		„ 16 42 —	16·45
„ „ Октоб.		„ 16·42 —	—·—
Овас „ Сеп.		„ —·— —	—·—
„ „ Октоб.		„ —·— —	—·—
Кукуруз „ Сеп.		„ 13 92 —	14 20
„ „ Октоб.		„ —·— —	—·—

све франко Берлин царињено. Царину на 100 Кгр. плаћа:

Пшеница Мрк. 5·50, овас и раж Мрк. 5.—, јечам за пиво Мрк. 4·—, за храну Мрк. 1·60, кукуруз Мрк. 3·—, пасуљ и ораси Мрк. 2·—, мекиње слободне.

Живина. — Јаја

Кокошке старе комад	Мрк·	1·50—1·70
„ I врста	„ „	1·50—1·70
„ II „	„	1·——1·10

Будимпешта, 26. јуна
филијала Српске Банке

Посао у готовој роби: Продало се данас око 1000 мтц. пшенице са 10 пот. скупљом ценом. Раж, зоб и кукуруз мирнији.

Данас је продато:

Нова шеница 1450 мтц. по К. 26·60 —28·70.

Данашњи довоз и извоз овд. пијаце

	довоз	извоз
Пшеница	40571	103
Јечам	——	——
Зоб	2837	251
Кукуруз	21077	23146
Брашно	——	18833
Мекиње	200	2576

Термини:

Услед кишовитог времена, све терминске цене чвршће отпочеле, при крају посла попустиле на ведро време. Склопљени закључци:

Октобар шеница 1914 К 12 84-12·86 12 79 12·78-—·—·—. април пшен. 1915 К 13·05-13·06-12·97-12·95-—· Октобар раж 1914. К 9·29-9·31-9 26 Октобар зоб 1914 К 7·70-7·71 7·66; јули кууруз 1914 К 7·38-7·33-7·36-7·26; авг. кукуруз 1914. К 7·49-7·50-7·44-7·40. Мај кукуруз 1915. К 7·26-7·23-722-.

Данашњи јулски откази: 8600 мтц. кукуруза.

Прогноза: очекује се ладније време, на многим местима киша, олуја.

Закључак
— у 1 сат после подне —

Пшеница за окт. 1914 г.		12 78	12 79
„ „ апр. 1915	„	12·95—	12 96
Раж „ окт. 1914	„	9·26 —	9 27
Зоб „ окт. 1914	„	7·69	7·70
Кукуруз „ јули 1914	„	7·26—	7·27
„ „ авг. 1914	„	7.40 —	7.41
„ „ мај. 1915	„	7 22 —	7·23

Домаћа тржишта

ПРОИЗВОДИ

Смедерево, 24 јуна (Општински суд)

	од д.	од п.	до д.	до п.
Пшенице	18	—	19	50
Кукуруз у зрну	13	—	14	—
„ у клипу	—	—	—	—
Јечма	9	10	—	—
Овса		—	—	—
Ражи	—	—	—	—
Пасуља бела	—	—	—	—
„ жута	—	—	—	—
Лука		30	—	40
Кромпира	—	6	—	8
Купуса	—	—	—	—
Грожђа свежег	—	—	—	—
Јабука	—	—	—	—
Крушака	—		—	—
Масла топљена	—	—	—	—
Кајмака	—	—	—	—
Сира	180	—	210	—
Сланине суве	—	—	—	—
Масти	1	35	—	—
Ораха	—	—		—
Меда	—	—	—	
Воска		—		—
Лоја топљеног	—	—	—	—
Пекмеза	—	—	—	—
Шљива сувих	—	—	—	—
Вина бела	—	60	1	—
„ црна	—	60	1	—
Ракије меке	—	60	1	20
„ љуте	1	50	2	50
Сена		—		—
Кожа овчих пар	—	—	—	—
„ козјих	—	—		—
„ јагњећих	1	20	2	40
„ јарећих	1	60	2	40
Вуне пране	—	—	4	—
„ непране	—	—	1	70
Конопље	—	—	—	—
Јаја 100 ком.	5	—	6	—
Пилића 1 пар	1	20	3	—
Пловака „	1	20	3	—
Гусака „	1	60	4	—
Ћурака „	—	—	—	—
Месо говеђе	—	—	1	10
„ овче	—	—	—	—
„ свињско	—	—	1	20
Говеда ж. м.	50	—	60	—
Свиње	75	—	80	—
Слама		—		—

На овдашњу пијацу сваког пазарног дана, а то је сваког четвртка, долази крупна, дебела рогата стока. Продаје се од 300 до 1200 дин. пар.

Нашим г. г. претплатницима.

Молимо наше претплатнике, који још нису измирили свој дуг за претплату, да га изволе измирити што скорије нашим г. г. повереницима.

Г. г. претплатнике из места, у којима немамо повереника, молимо, да нам новац за претплату што пре пошаљу.

Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 27. јуна 1914 године

	КУРС					
	За сребро			За злато		
	Прод.	Понуда	Тражња	Прод.	Понуда	Тражња
ВАЛУТЕ—НОВАЦ						
ЗЛАТНИК ДИН. 20						
Златник од 20 дин. највиши	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Златник од 20 дин. најнижи	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Златник од 20 дин. средњи	20·35	20 35	20·34	—·—	—·—	—·—
авг. сеп. о. г. п. и. у	—·—	—·—	—·—			
РАЗНЕ МОНЕТЕ						
Круне највиши	106·25	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Круне најнижи	106 —	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Круне средњи	106·10	106 10	106·05	—·—	—·—	—·—
Круне за сутра	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Круне злато	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Марке немачке	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Фунте енглеске	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Турске лире	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Француске новчанице	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
ДЕВИЗЕ						
ЧЕКОВИ И МЕНИЦЕ						
Беч по виђењу	106·1/25	106 15	106·05	—·—	—·—	—·—
„ 8 дана	—·—	—·—	—	—·—	—·—	—·—
Пешта по виђењу	106·1/75	106·15	106·05	—·—	—·—	—·—
„ 8 дана	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Трст 8 дана	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Париз по виђењу	—·—	101·80	101·65	—·—	—·—	—·—
Лондон по виђењу	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Берлин по виђењу	—·—	125·20	125·05	—·—	—·—	—·—

	Продато по	Понуда по	Тражња по
Хартије од вредности			
Срп. Држ. хартије			
Лутриј. 2% лозови с. ж.	—·—	120·—	116 —
„ „ „ б. ж.	—·—	—·—	—·—
Дуван. лоз. лозови с. ж.	—·—	30 —	28·—
„ „ „ б. ж.	—·—	—·—	—·—
Рента 4% од 1895. с. ж.	—·—	—·—	—·—
„ „ „ „ б. ж.	—·—	—·—	—·—
Фонд. 5% залога у зл.	—·—	98·50	97 50
„ 4½% зал. 1910 у зл.	—·—	—·—	—·—
Фонд 4½% обл. Ком.	—·—	—·—	—·—
Зајам од 1911. године	—·—	—·—	—·—
Монопол. 5% 1902. год.	—·—	—·—	—·—
Рента 4½% 1906 са ж.	—·—	—·—	—·—
„ „ „ б. ж.	—·—	—·—	—·—
„ „ 1909 са ж.	—·—	—·—	—·—
„ „ „ б. ж.	—·—	—·—	—·—
Акције Новчаних Завода у Београду:			
Емисионе банке	—·—	—·—	—·—
Прив. Народне Банке	—·—	—·—	1420
Банке:			
Београдске Банке	—·—	—·—	—·—
Београд. банке Меркур	—·—	—·—	170 —
Прометне Банке	—·—	—·—	—·—
Трговачке Банке	—·—	—·—	—·—
Грађанске Банке	—·—	—·—	—·—
Саобраћајне Банке	—·—	88 —	84 —
Колонијалне Банке	—·—	—·—	—·—
Есконтне „	—·—	—·—	—·—
Заложне „	—·—	—·—	—·—
Занатл. Кредитне Банке	—·—	—·—	—·—
Извозне „	—·—	—·—	144 —
Месарске „	—·—	—·—	—·—
Н. Бошковића акц. друш.	—·—	—·—	—·—
Опш. Прив. Банке акције	—·—	—·—	—·—
Врачарске заложне	—·—	—·—	—·—
Савске „	—·—	—·—	—·—
Грађ. Банке	—·—	—·—	—·—
Дунавске Банке	—·—	—·—	—·—
Српске Централне Банке	—·—	—·—	—·—
Дунав. Кредитног Завода	—·—	—·—	—·—
Задруге:			
Акције: Београд. Задруге	—·—	—·—	—·—
Зрач. Задруге I и II кола	—·—	—·—	—·—
Палилулске Задруге	—·—	—·—	—·—
Штедионице:			
Акције:			
Врачарске Штедионице	—·—	—·—	—·—
Грађанске Штедионице	—·—	—·—	—·—
Палилулске Штедионице	—·—	—·—	—·—
Трговачке Штедионице	—·—	—·—	—·—
У унутрашњости			
Банке:			
Акције:			
Бољев. Привр. Банке	—·—	—·—	—·—
Јагод. Банке I и II коло	—·—	—·—	—·—
Зајеч. Трговачке Банке	—·—	125 —	120·—
Крал. Трговачке Банке	—·—	—·—	—·—
Крушевачке I и II коло	—·—	—·—	—·—
Младеновачке Банке	—·—	—·—	—·—
Млад. Трг. Кредит. Банке	—·—	—·—	—·—
Градиштанске „	—·—	—·—	—·—
Нишке Трговачке Банке I	—·—	—·—	120 —
Окружне нишке Банке	—·—	115 —	10[illegible] —
Пожаревачке Трг. Банке	—·—	—·—	—·—
Прокупачке I коло	—·—	—·—	—·—
„ II „	—·—	—·—	—·—
Рачанске „	—·—	—·—	130 —
Тимочке, Зајечар „	—·—	—·—	—·—
Тимочке Банке II коло	—·—	—·—	—·—
Шумад Банке, Паланка	—·—	—·—	—·—
Задруге:			
Аранђеловачке Задруге	—·—	—·—	—·—
Ваљевске Задруге	—·—	—·—	85·—
Врањске Задруге	—·—	—·—	—·—
Драгачевске Задруге	—·—	—·—	—·—
Зајечарске „	—·—	—·—	90·—
Јасеничке „	—·—	—·—	—·—
Копаоничке „	—·—	—·—	—·—
Космајска, Сопот	—·—	—·—	—·—
Крушевачке „	—·—	—·—	165·—
Књажевачка I коло	—·—	55.—	53·—
„ II „	—·—	55·—	53·—
Младеновачке „	—·—	—·—	—·—
Нишке за међ. пом. и шт.	—·—	—·—	—·—
Нишке Српско-Јеврејске	—·—	—·—	—·—
Обреновачке Задруге	—·—	—·—	—·—
Окр. Задруге, Лазаревац	—·—	—·—	—·—
Пожаревачке I коло	—·—	—·—	130·—
Пожаревачке II коло	120·—	—·—	—·—
Прокупачка I коло	—·—	—·—	—·—
„ II и III	—·—	—·—	—·—
Ресавске Задруге	—·—	—·—	80·—
Рудничке „	—·—	—·—	—·—
Смедеревске Задруге	—·—	—·—	90·—
Топличке Зад. I и II коло	—·—	—·—	—·—
„ „ III коло	—·—	—·—	—·—
Чачанске Задруге	—·—	—·—	—·—
Штедионице:			
Алексинац. Штедионице	—·—	—·—	—·—
Ваљевске „	—·—	—·—	—·—
Варваринске „	—·—	—·—	—·—
Врањ. Акц. Штедионице	—·—	—·—	—·—
Јагодинске I коло	—·—	—·—	130·—
„ II „	—·—	—·—	—·—
Књажевац. Штедионице	—·—	—·—	—·—
Краљ. Акц. „	—·—	—·—	—·—
Младен. Трг. „	—·—	—·—	—·—
Моравске „	—·—	70 —	50·—
Наталиначке „	—·—	—·—	—·—
Нишке акц. I коло	—·—	—·—	—·—
Нишке акц. II коло	—·—	—·—	—·—
Обреновачке „	—·—	—·—	—·—
Пожаревачке „	—·—	112·—	108·—
Рачанске I коло	—·—	—·—	—·—
Ресавска I коло	—·—	—·—	180·—
Ресавске II. „	—·—	—·—	110·—
Ужичке Грађанске „	—·—	—·—	—·—
Ћуприске I коло	—·—	—·—	—·—
Ћуприске II коло	—·—	—·—	—·—
Чачанске „	—·—	—·—	—·—
Удружења:			
Трстеничко Удружење	—·—	—·—	—·—
Кредитни заводи:			
Крагујевачки „	—·—	—·—	—·—
Разно:			
Бродар. Друш. акц. 8%	—·—	—·—	—·—
Грађевинарске „	—·—	—·—	—·—
Зајечар. инд. удр. П. Пив.	—·—	—·—	—·—
Клавично Друштво „	—·—	—·—	—·—
Акц. Кожарске Задруге	—·—	—·—	—·—
Летњик. акц. друш. I. к.	—·—	—·—	—·—
Лозови Црвеног Крста „	—·—	—·—	—·—
Прват акционар. млина „	—·—	—·—	—·—
Ратска фабрика цемента „	—·—	—·—	—·—
Срп. Акц. Др. за Еx. шума	—·—	—·—	—·—
Српска фабрика Стакла „	—·—	—·—	—·—
Угљени руди. „Стубица“	—·—	—·—	—·—
Ужич. А. Тк. Рад. I коло	—·—	—·—	—·—
Матаруга	—·—	—·—	—·—

СТРАНЕ БЕРЗЕ

НАРОЧИТИ ДНЕВНИ ТЕЛЕГРАФСКИ ИЗВЕШТАЈИ
БЕОГРАДСКОЈ БЕРЗИ

Беч, 26 јуна 1914 г.

Лондон	241·52
Берлин	117·80
Париз	95·85
Златник од 20 д.	19 18
4% од сто лутриски лоз	97 —
Дунавски лоз	26.50

[illegible] јуна 1914

3 [illegible] 20 дина „	
Српска 4 од сто рента од 1895 г.	62.77
Монопол 4 и по од сто	69·39

Париз, 1914 г.

2 од сто лутриски лоз	
4 од сто рента од 1895	78·40
Монопол. 5 од сто	480·—
4 и по од сто од 1906	421 —
4 и по од сто од 1909	414,—
Обвезнице Управе фондова	—·—
5 од сто зајам 1913 г. г.	87·25

КОМАНДИТОР

Два озбиљна кандидата за посо, који су добро верзирани у свом фаху требају командитног ортака са капиталом до дин. 60.000 за оснивање трговине у Београду.

Бранжа је од најбољих, посо сигуран. Исти располажу и сопственим капиталом. Заинтересовани треба да се јаве писмом на поштански фах бр. 283.

1218 4—

Г. Веселин Голубовић

који је био пуномоћник мога филијала у Скопљу, данас је иступио.

Ниш, 23. јуна 1914 г.

Мита Ристић

1252 2—3

ПОМОЋНИКА

гвожђарске бранже млађег по могућству да се разуме у продаји грађе потребујемо за одмах. Првенство имају из унутрашњости.

Бошко Шукић и Друг
гвожђари, Крушевац

1253 2 - 6

Трговачки помоћник

колонијално - деликатесне струке, који говори поред српског језика још и немачки, мађарски и румунски, тражи место при каквом индустријском предузећу, — фабрици, при каквој агентури и т. д.

Ступити може одмах. Писмене понуде послати администрацији под знаком „Способан".

1240 2—2

Пекмезарске Казане

две гарнитуре, **продаје** или даје **под кирију**.

1205 3—3 **Врачарска Задруга, Београд**

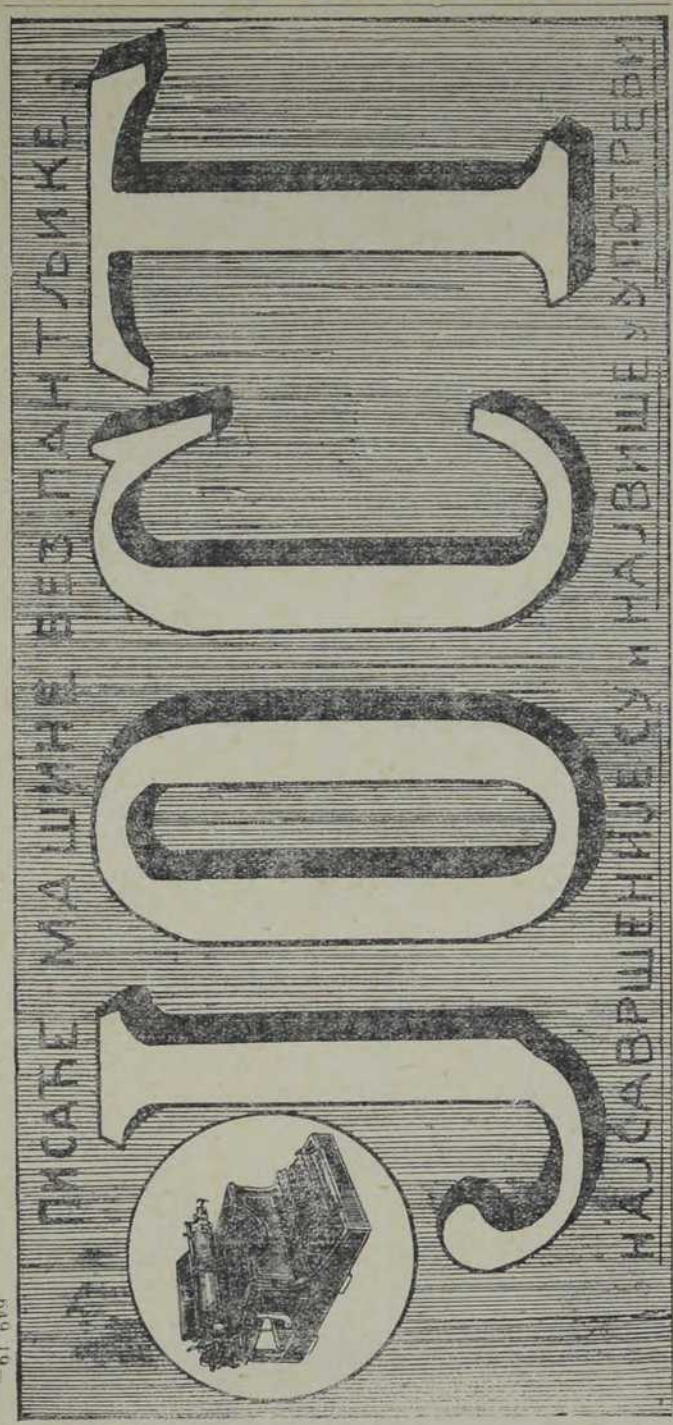

Балканска Кредитна Банка

ТЕЛЕФОН 2105. ЧИКА ЉУБИНА 11. ТЕЛЕФОН 2105.

Даје новац на све хартије од вредности и драгоцености;

Ескантује менице. Са познатим потписима исплаћује одмах;

Отвара текуће рачуне;

Прима новац на штедњу под најповољнијим условима.

1265 1—10

Добио сам велику количину

СТОЛИЦА

за кућевну и кафанску потребу, које продајем по умереној цени.

Миливоје М. Поповић

БЕОГРАД – САВА

ТЕЛЕФОН 250.

1114 9—

Ратнерове енглеске челичне касе

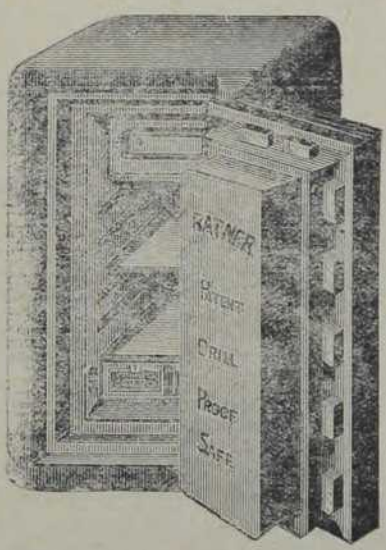

није до данас нико могао похарати, нити је њихова садржина икада пожаром оштећена.

И при недавно извршеној похари у гвожђарској радњи фирме Дим. Перовића, главна каса, која је из Ратнерове фабрике, остала је неповређена, јер је покушај обијача остао узалудан.

Угледи тих каса Ратнерових могу се видети код заступника фабрике за Србију

Нисима Л. Бенароја

ТРГ. АГЕНТА

Иван Бегова улица број 7.

1224 3—10

Удружене највеће Америк. Фабрике аутомобила

Litte Motor Co. Flint Mich — Repyblic Motor Co. New-Jorck

Chevrolet Motor Co. Detroit Mich

Дале су у овој 1914. години најусавршенији, најпрактичнији последњи модел Американских Аутомобила

Chevrolet

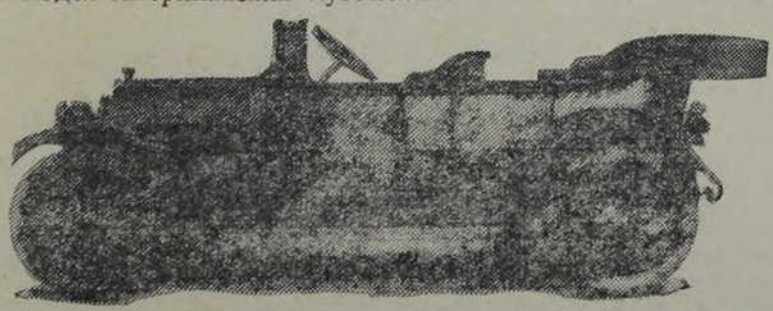

Badi Grand

Није потребно објашњавати да су Амерички Аутомобили данас тако усавршени, да им ниједна европска фабрика не може конкурисати, и да су за данас **Амерички Аутомобили** првокласни стога и бриљирају у сваком погледу испред свију европских фабриката.

CHEVROLET - АУТОМОБИЛ је типа „Торпеда" за пет седишта, отворен са америчким кровом који у случају рђавог времена, потпуно затвара цела кола.

БЛОК МОТОР са 4 цилиндера код затворених вентила достиже јачину до 37 P. S. (коњских снага) са 3 брзине, највећа брзина 70 километара на сат.

КАРБОРАТОР (фергазер) уз чувене фабрике „Zenith".

ЕЛЕКТРИЧНО ОСВЕТЛЕЊЕ са својом динамом и акумулатором који се сам аутоматски пуни.

КРЕТАЊЕ Аутомобила аутоматско (без курбла) само притиском дугмета.

ПОТРОШЊА бензина најмање 12—15 литара на 100 километара.

Сви су апарати и шалтери на видном месту врло близу шофера.

Руковање врло лако и сигурно.

За тешке терене, и велике успоне „CHEVROLET" је од неоцењиве вредности за наше прилике, јер је моторна снага аутоматски тако прикупљена да не постоји успон који аутомобил не би са највећом лакоћом прешао.

ИЛУСТРАЦИЈЕ на захтев шаљемо бесплатно.

„CHEVROLET" се може видети свакодневно у нашој електротехничкој радњи.

CHEVROLET MOTOR COMPANY OT NEW-JORK I N. C.

Генерални Заступници за Србију

Нанка и Вуковић, Београд-Теразије

1102 9—10

НЕСЛЕ-ОВО КОНДЕНЗИРАНО МЛЕКО

БОЉЕ ЈЕ ОД СВИХ ПРОИЗВОДА ОВЕ ВРСТЕ

Чистота је гарантована, не садржа у себи никаквих микроба, то јачини и хранљивости долази на прво место.

Искључено је рђаво дејство на стомак, као што чини млеко које продају домаћи продавци, а у које досипају воде, брашна и других по стомак штетних састојака.

Једна кутија кондензованог млека „НЕСТЛЕ" даје три литре првокласног швајцарског млека.

По цени и квалитету успешно конкурише данашњој продајној цени млека.

УПОТРЕБА НЕСТЛЕ-овог КОНДЕРЗИРАНОГ МЛЕКА

За једну чашу или шољу потребно је две кашикице кондензираног млека затим доливено проврелом водом и промешано, даје чашу или шољу топлог млека несравњеве чистоте, пријатног мириса и велике хранљивости.

Добити се може у деликатесним радњама: Ђурђа Милетића, Димитрија Ђибе, Јовичића и Вељковића, Душана Тодоровића, Јеше Јеушуе.

У анграо радњама: Тодора Милишића, Марковића и Лукића као и у апотеци г. Пере Кушаковића.

ЧУВАЈТЕ СЕ ПОДРАЖАВАЊА

ПАЗИТЕ, У ЦЕЛОМ СВЕТУ НА ПОЗНАТУ МАРКУ **НЕСТЛЕ**

1991 6—20

Колонијалној и деликатесној радњи

Браће С. Илића

Београд

потребан је **млађи помоћник**. Ко има добре препоруке може ступити одмах. 1271 1—2

КЊИГОВОЂА и Кореспондент

са знањем српског и немачког језика и стенографије тражи стално место. Писати на адресу овог листа под знаком „С. Р.“ 1267 1—2

ГОСПОЂИЦА

са знањем француске и српске коресподенције; ако влада и немачким језиком у толико боље, може ступити одмах.

Понуде слати поштански фах бр. 74. 1272 1—3

Зајечарској Задрузи

потребан је млађи чиновник са свршеном трговачком школом. Ступити може одмах или доцније. Плата до дин. 100·— месечно.

Молбе са документима слати Управи до 20. јула о. г.

1261 1—3 УПРАВА

КОНКУРС

Ужичкој Трговачкој Банци потребан је самосталан књиговођа. Плата према способности до 2500 дин. годишње, с правом на тантијему.

Пријаве са документима шиљати Управи Банчиној до 1. јула о. г. На дужност може ступити одмах.

1262 1—3 УПРАВА

Трговачки помоћник

мануфактуриста и галантериста, желео би заузети стално место у Београду.

Стар 26 година, Србин, ожењен, говори и пише потпуно српски, немачки и мађарски.

Ступити може одмах. Обратити се писмено уредништву овога листа под бројем огласа. 1259 1—2

НА ПРОДАЈУ

Продаје се целокупан алат за бонбону како за финију тако и просту. Алат за чоколаду, за чоколад бонбоне, за драже као и један мотор. Сав овај алат врло је мало употребљен, потпуно је нов. Исти се продаје за готово, а сигурним купцима даће се и на почек. Упитати Тихомира Аџића, бакалина, Краљ Миланова ул. бр. 111. 1264 1—3

АДВОКАТ У НИШУ ДИМ. Љ. ПАВЛОВИЋ

бави се искључиво трговачким наплатама и парницама. Канцеларија у Нишкој Кредитној Банци, телефон бр. 79. На писма одмах одговара· 1070 13—100

ПЕРГАМЕНТ Дунст Папир

имамо већу количину и продајемо врло јевтино.

Антонијевић и Ђуковић

Београд

1212 4—10

ПОТПЕТИЦЕ ОД ГУМЕ ПОТПЕТИЦЕ ОД ГУМЕ

Марка „ПРОВОДНИК“

Прави руски фабрикат. — Цене су им најјефтиније, квалитет најбољи. — Иштите цене и мустре.

Генерално заступништво за Србију, Црну Гору и Албанију **Фабрика гуме и гутаперке „ПРОВОДНИК“** у Београду — Сава — у згради Београдске Задруге. — Телефон 1197. -- Телеграм адреса „Проводник“. 1231 2—5

Млађи контоариста-киња

потребан је мануфактурнојангро радњи В. Маринковића и Комп.

Само писмени оферти узимају се у обзир. Ступити може одмах. 1249 2—3

ФАБРИКА „БАЛКАН“

БЕОГРАД

Цетињска 22. Телефон 1222.

ИЗРАЂУЈЕ:

Касе у свима величинама.
Ормане челичне за документа.
Прскалице патент Балкан.
Пресе и муљаче за цеђење вина.
Резеорваре за воду, за кување сапуна и за гас.
Комплетне Милгештелове за млевење брашна, соли и кафе.
Цубанке плотне и матричне за мебл шлосере.
Машине за млевење земље за лончаре. 1221 4 20

КВАСЦА свежег

издржљив од квара 12 до 15 дана, сваког дана добивеног свежег шиље у поштанским пакетима за целу Србију

КОЛОНИЈАЛНА РАДЊА

Ђорђа Гавриловића

БЕОГРАД

867 10—10

НА ПРОДАЈУ

парна стабилна машина систем „Мајер“, јачине 25—20 коњских снага, са парним котлом Корнвал, са једном пламеном цеви јачине 35—40 коњских снага и трансмисионих осовина 50 метра од 50 м. м. у пречнику са рибм шаубнама, конзоле и ринг шмил. лагере.

Иста се може видети сваког дана у Златиборској улици бр. 12. „Савинац“ где се и услови могу чути.

Писмена обавештења слати на фах 10. 1245 2—3

ПОМОЋНИК

са добрим препорукама потребује одмах бакалској радњи Илије Чкоњовића, Макензијева улица бр. 71. 1251 2—5

Меда већу количину цеђеног новог, паковано у канте 25 кгр. препоручује г. трговцима са ценом повољном. Поруџбине за унутрашњост извршујем тачно.

КОЛОНИЈАЛНА РАДЊА

Младена М. Поповића

Палилулска Пијаца

Телефон 1546.

1218 4 6

Г-ђа **Јохана** и г. **Исак С. Леви**, трговац овд, имају част известити њихове пријатеље и познанике, да ће се њихова кћи госпођица

- - Р Е А - -

венчати са господином

Dr Рудолфом Кенигом

у Бечу **уторак 1. јула о. г.** по стар. кал.

Нарочите позивнице неће се слати.

Телеграм адреса: **Wien Pension Louisenheim, Eisengasse № 2.** 1269 1—3

ТАЈНЕ БОЛЕСТИ које се дају лечити и писменим путем, лечи, код оних који су спречени да лично дођу и то са сигурним и радикалним успехом завода **Dr-a Kajdaczy-a, Budapest, VIII, Joseph Körut 2/8.** бив. болн. лекар и специјалиста за све кожне, нервне и полне болести као што су: слабост нерава, последице самонадражаја (онаније) као и оне које од њих постају, мушку слабост (импотенцију) даље: ране, отоке од сифилиса и цурење као и све болести на женском полном органу, цурење без уштрицавања, као и малокрвност и њене последице.

Ерлих 606 у употреби

Болесници који се писмено пријаве заводу, добију уз припослану марку за одговор, нужне савете. — По жељи шаљу се и лекарије са употребом. 1210 4—10

Трговачка и Поморска Агенција

Маргаритис и Комп. = Солун

РАДЊА СРПСКО - ГРЧКА

заступа чувене фабрике, друштва и куће из иностранства.

Предузима извоз и увоз српских и грчких производа. Набавља пароброде и једрењаче од сваке величине. Извршује сваковрсне пошиљке (експедиције) за целу Србију а из Србије за све земље.

Разашаље из Солуна у Србију вино у нарочите reservoir — вагоне те се оваквим транспортом уштеде бачве.

Послуга брза и тачна уз врло повољне увјете.

Адреса за брзојаве „Маргаритис“ Солун. 1206 4—30

УРАНИЈА

Препарат **Плаве Уранија** за прскање лозе против Пероноспоре, грожђаног мољца, црвеног паука и других лисних болести на лози, јесте осведочено средство, које носи рекорд над плавим каменом.

Успех огарантован и одобрен са препоруком Министра Народне Привреде ПБр. 6261. од 14. априла ове године.

Јевтиније а сигурније средство него плави камен.

И ако је прскан виноград у овој години плавим каменом ипак није доцкан за **„Плаву Уранију“**, зато пробајте и уверићете се да је „Плава Уранија“ боља од плавог камена.

Бесплатна упуства и обавештења дају: заступник за Краљевину Србију (старе границе) Љуб. П. Стошић — Београд, Добрачина 13., за нове крајеве М. Прекић — Скопље, Краља Петра ул. 36. 1222 4 5

Улоге на штедњу

ПРИМА

САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који хоће својој деци даосигурају знатан капитал или мираз. 1115 22—

Најбоља подпетица од гуме

Елегантна и издржљива

Генерални заступник за Краљевину Србију

Никола Фехер и Комп., Београд

1129 8—10

Природна Малина

ЧУВЕНА И ПРИЗНАТА КАО НАЈБОЉА

„Права Зајечарка“

Може се добити у свима колонијално ангро и детаљним радњама, како овде тако и у унутрашњости.

Производ **РАДОША С. НЕДИЋА**

БЕОГРАД Телефон 1054. Б. Вишњина 57

1029 14—25

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ

Нафте жуте најбољег квалитета.
Бензина првог квалитета.
Зејтина машинског, цилиндер — и ауто-зејтина, као и остале врста мазива за моторе и машинерију.

Генерално заступништво галицијских карпатских рафинерија

Индустријска Банка А. Д.

БЕОГРАД САВА Телефон број 391

1193 6—12

Власник: Председник Београдске Трговачке Омладине МАРКО ВУЛЕТИЋ

Одговорни уредник: МИЛОВАН ОБРАДОВИЋ
Штампарија „Симеон Мироточиви“ Вука Караџића бр. 26.

Председник: Уређивачког Одбора
Директор: Д. М. ЂОРИЋ